

COVID-19 pandemisi özel hastanelerde nasıl yaşandı?

Güray Kılıç*

Bu salgın bir kez daha göstermiştir ki; kamu kaynakları ile palazlanan özel sağlık sektörü nitelikli sağlık hizmetini değil, kârı hedeflemektedir ve salt bu gerekçe bile sağlık hizmetinin kamusal olmasının ne denli gerekli olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde AKP iktidarı ile birlikte uygulanmaya konulan Sağlıkta Dönüşüm Programı, özel sağlık sektörünün hızla büyüyüp sağlık hizmet sunumunda önemli bir yer kaplamasını sağlamıştır.

AKP iktidarının kamu sigorta şemsiyesi altındaki yurttaşların doğrudan özel sağlık kuruluşlarına başvurabilmelerinin önünü açması, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) özel hastanelerden sözleşme yoluyla hizmet satın alması ve ek olarak özel sağlık kuruluşlarının hastalardan ayrıca ilave ücret alabilmesi, özel hastanelerin hızla çoğalmasına ve hastane zincirlerine dönüşmesine yol açmıştır.

Şu anda toplam yoğun bakım yatak sayısının %40,9'u, yetişkin yoğun bakımın ise %35,7 si özel sektörün elindedir. COVID-19 pandemisine özel hastanelerin yoğun bakım servisindeki bu yoğunlaşma ile yakalanan Türkiye sağlık ortamında, yurttaşlar ne yazık ki bu zor durumu fırsata dönüştürmeye çalışan özel hastane patronları ile karşı karşıya kalmışlardır.

COVID-19 salgınının özellikle zirve yaptığı dönemlerde, her türlü yıpratılmaya rağmen kamu hastaneleri ön cephede başarı ile mücadele ederken,

*Dr. İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi

özel hastanelerin böylesine önemli bir halk sağlığı sorunu karşısında hızlı ve doğru kararlar alarak nitelikli sağlık hizmeti verebilecek görünümünden çok uzak oldukları görülmüştür.

Pandeminin başlangıç döneminde yurttaşların panik ve korku içinde COVID dışı hastalıkları için kamu hastaneleri kadar özel sağlık kurumlarına da başvurmaktan kaçınması ve son yıllarda özel hastanelerin önemli gelir kaynaklarından biri haline gelen "yabancı hasta" sayısının azalması özel sağlık kurumlarının cirolarını azaltmıştır. Bu nedenle de özel hastane örgütlerinin yöneticileri, örneğin OHSAD Yönetim Kurulu Başkanı Dr.Reşat Bahat, zarar ettiklerini söyleyerek "Devlet bize el koysun" diyebilmiştir.

Ancak daha sonra özel hastanelerin de pandemi hastanesi ilan edilmeleri ve Sağlık Uygulama Tebliği'nde (SUT) yapılan değişikliklerle "pandemi bakım hizmet paketinin" tanımlanması ile COVID-19 hastaları için SGK'dan özel hastanelere önemli miktarda kaynak aktarılmıştır. Ayrıca PCR ve antikor testlerinin isteğe bağlı olmaları halinde ücretli yapılmalarına imkân verilmesi de hastanelerin cirolarına önemli katkı yapmıştır.

Salgın, üçüncü zirvesini yaptığı Nisan-Mayıs 2021 döneminde kötü

yönetime ve yeterli aşılama yapılamamasına bağlı olarak kontrolden çıkmış durumdadır. COVID-19 vakalarındaki artışa bağlı olarak kamu hastanelerinde yer bulamayan ve kalabalık ortama girme endişesi yaşayan yurttaşların özel hastanelere olan talebi de giderek artmıştır. Vatandaşlar can derdine düşmüşken özel hastane patronları maliyet ve kâr hesabı yapmışlardır. Özel hastanelerin COVID-19 hastalarından gerek yoğun bakım sürecinde gerekse yataklı servislerde her türlü işlem/girişim/tetkik/tahlil için fahiş ücretler talep ettiklerine ilişkin şikâyetler de giderek artmıştır.

Türkiye haritasının kıpkırmızı kestiği, bütün illerin yüksek risk grubuna girdiği, pozitif vaka ve buna bağlı olarak ölüm sayılarının arttığı, yoğun bakım servislerinde yer bulunamadığı, yoğun bakımda yatması gereken birçok hastanın acillerde ya da servislerde yoğun bakım yataklarının "boşalması" için bekletildiği bu dönemde maalesef özel hastane patronları salgını fırsata dönüştürme çabası içine girmişlerdir.

Türkiye'de kamu ve özel sağlık alanında sağlığın finansmanı ve sağlık hizmetine erişim 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile SUT hükümleri çerçevesinde SGK tarafından gerçekleştiril-

mektedir. Pandeminin başlangıcından itibaren alanın meslek örgütlerinin ısrarlı çağrıları ve kamuoyu baskısıyla COVID-19 hastalarının mağdur olmaması ve suistimalleri engellemek için SUT değişiklikleri ve diğer mevzuat düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir.

Yapılan bu değişiklikleri ile ilk önce pandemi süresince yoğun bakım hizmetlerine paket fiyat getirilmiş, ayrıca ek olarak COVID-19 hastalarının "pandemi bakım hizmeti paketi" ücreti ile faturalandırması sağlanmıştır. Daha sonra meslek örgütlerinin ve kamuoyunun ısrarı sonucu COVID-19 olası/kesin tanıli hastalar acil hal tanımı içerisine ve ilave ücret alınmayacak işlemler listesine alınmış, en sonunda ise COVID-19 PCR, antijen-antikor testi tanımlanmış ve fiyat tarifesi belirlenmiştir. Mevzuattaki bu düzenlemelere göre özel ve kamu sağlık hizmet sunucuları tarafından COVID-19 hastalarından hiçbir ad altında ilave ücret alınması kesinlikle söz konusu edilemez.

Zor durumdaki vatandaşları çaresizlik içinde yalnız başına bırakmak kabul

edilemez.

COVID-19 salgınının, özellikle üçüncü zirvesini yaptığı bugünlerde vatandaşın derdine düşmüş iken özel hastane patronları salgını fırsata dönüştürme çabası içinde mevzuata aykırı olarak vatandaşlardan ölçsüz ücretler talep etmektedirler. Bu sağlık kurumlarındaki meslektaşlarımızı ve diğer çalışanları da zor durumda bırakan bu tutumu sadece kamuoyunun vicdanına havale etmek yeterli değildir.

Mevcut yasal düzenlemelere rağmen pandemi döneminde COVID-19 hastalarından her türlü yasal, etik ve ahlaki yaklaşımı bir kenara bırakıp, ölçsüz ücret talep ederek vatandaşları mağdur eden ve yaşam hakkını tehdit eden özel hastaneler SGK ve Sağlık Bakanlığı tarafından denetlenmeli ve cezalandırılmalıdır.

Öte yandan hekimler de dâhil olmak üzere sağlık çalışanları, ciro azalması gerekçe gösterilerek ücretsiz izne çıkarma, ücret kesintileri, çalışma sürelerinin uzaması vb. hak kayıplarına uğramıştır. Az sayıda personel ile daha çok iş yapılması hedeflenmiştir.

Hekimleri şirket kurdurarak hizmet satın alma yoluyla, yani taşeron türü çalıştırmak, zaten iş yok diyerek hak edişleri azaltmaya, kimi kez de işten çıkarma zahmetine bile girmeden hekimin evde oturmasına yol açmıştır.

Sonuç olarak bu salgın bir kez daha göstermiştir ki; kamu kaynakları ile palazlanan özel sağlık sektörü nitelikli sağlık hizmetini değil, kârı hedeflemektedir ve salt bu gerekçe bile sağlık hizmetinin kamusal olmasının ne denli gerekli olduğunu göstermektedir.

Bu nedenlerle kamu kaynaklarının özel sağlık sektörüne aktarımından vazgeçilmeli, bu kurumların hali hazırda mevcut yasal düzenlemelere uymaları için sıkı denetlemeler yapılmalı, özellikle yoğun bakım servisleri gibi stratejik önemdeki yerler mutlaka Sağlık Bakanlığının yönetiminde olmalıdır.

Hastalar kâr beklentisi olmayan kurumlardan hizmet almalı; hekimler de ciro baskısı olmadan hekimlik etiğine ve mesleğin gereklerine göre sağlık hizmeti verebilmelidir.

